

7. Teorie růstu a integrace trhů

Ekonomický růst v Evropě

- ekonomickým růstem budeme rozumět růst výstupu na osobu (GDP/pc)
- průměrný růst v Evropě 1-3%

2

Příčiny růstu

- střednědobá příčina růstu
 - investice do fyzického kapitálu (stroje) ⇒ růst
 - po určité době je třeba fyzický kapitál obnovit ⇒ zastavení růstu
- dlouhodobé schéma růstu
 - investice do vědomostního kapitálu (technologie) ⇒ růst
 - technologie se stále zlepšují ⇒ permanentní růst

3

Schéma růstu v Evropě

4

Historická fakta o růstu

- kontinuální ekonomický růst je novodobý fenomén
- příjmy v Evropě stagnovaly přibližně 1500 let
- počátek dlouhodobého růstu přichází s industrializací okolo roku 1870

5

Periody růstu v Evropě

Period	Real GDP	Real GDP per capita	Real GDP per hour
1890-1913	2.6	1.7	1.6
1913-50	1.4	1.0	1.9
1950-73	4.6	3.8	4.7
1973-92	2.0	1.7	2.7
Whole period 1890-1992	2.5	1.9	2.6

→ zlatý věk růstu

↓ zlepšování sociální legislativy

6

Korelace růstu a integrace

- 1950-1973 zlatá éra růstu
- 1950-1958 integrace, vznik OEEC a EPU
 - značná redukce obchodních bariér
 - částečné uvolnění kapitálových toků
- 1957 integrace, vznik EEC
 - vytvoření společného trhu
- 1960 integrace, vznik EFTA
 - volný obchod s průmyslovým zbožím

7

Růst zemí OEEC (1950-1973)

	EEC	EFTA	ostatní	USA	Japan
růst (g)	4,2	3,0	5,2	2,4	8,0
GDP ₁₉₅₀ (Y)	4825	6835	2401	9573	1873

- EEC více integrováno než EFTA } integrace = růst
- EEC větší růst než EFTA } integrace = růst
- Ostatní OEEC větší růst než EEC } integrace ≠ růst ?
- Ostatní OEEC neintegrovány } integrace ≠ růst ?

- $Y_{Japan} < Y_{ostatní} < Y_{EEC} < Y_{EFTA} < Y_{USA}$
- $g_{Japan} > g_{ostatní} > g_{EEC} > g_{EFTA} > g_{USA}$

8

Mezinárodní obchod a růst

- ↑ obchodu ⇒ ↑ výkonu (empiricky ověřené)
- integrace ⇒ ↑ obchodu (empiricky ověřené)

↓

integrace je pro-růstovým faktorem

9

Solow diagram – předpoklady ve středním období

Y/L = f(L, K) ⇒ ↑K = ↑Y } GDP/L
MPK je klesající

s = konst. část GDP → s(GDP/L)
δ = konst. část K → δ(K/L)

K = fyzický kapitál
L = práce
δ = depreciační

10

Solow diagram – analýza MR růstu

0 - K/L*
• depreciační < akumulace
• ekonomický růst

K/L*
• depreciační = akumulace
• steady-state

pouhý ↑K nezabezpečí LR růst, ale jen MR růst

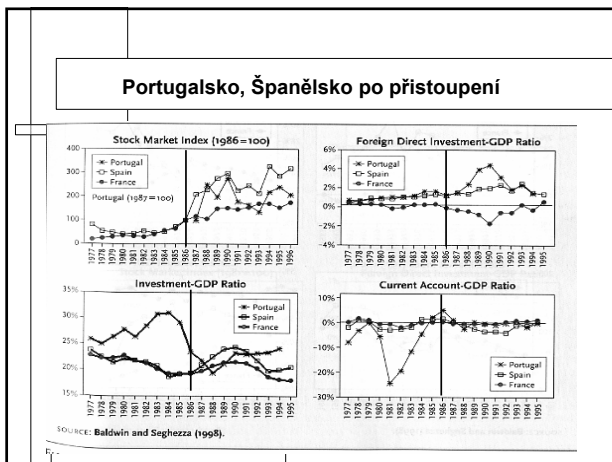
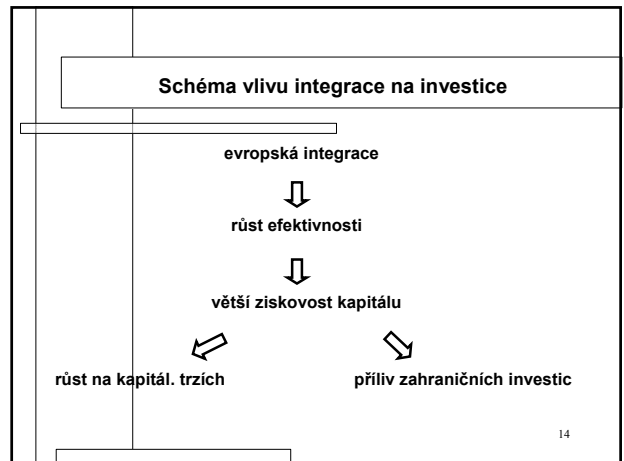
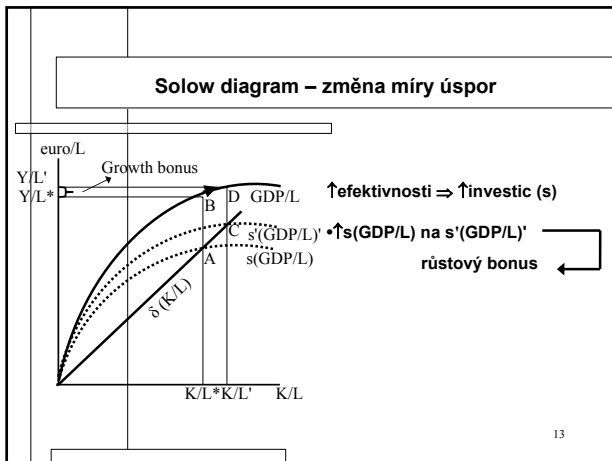
11

Solow diagram – růst produktu

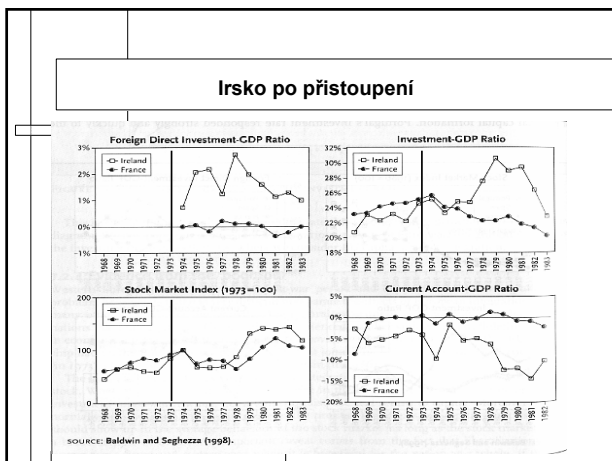
Integrace ⇒ ↑efektivnosti

- ↑GDP/L na GDP/L' alokační efekt
- ↑s(GDP/L) na s(GDP/L)' růstový bonus

12

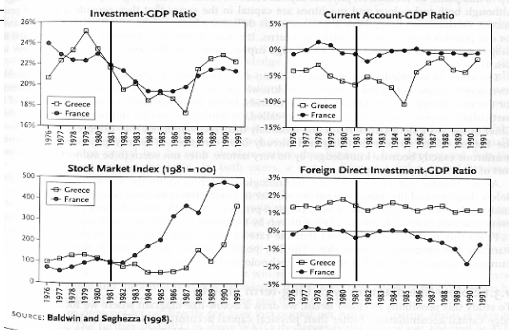

- ### Závěry empirie – Španělsko, Portugalsko
- růst podílu investic na GDP
 - růst přímých zahraničních investic
 - pokračování v negativním vývoji BÚ PB
 - růst kapitálových trhů
- 16

- ### Závěry empirie – Irsko
- růst podílu investic na GDP
 - pokračování v pozitivním vývoji přímých zahraničních investic
 - zhoršení BÚ PB
 - neurčitý vliv na kapitálové trhy
- 18

Řecko po přistoupení

Závěry empirie – Řecko

- neurčitý vliv na podíl investic na GDP
- pokračování v pozitivním vývoji přímých zahraničních investic
- pokračování v negativním vývoji BÚ PB
- neurčitý vliv na kapitálové trhy

20

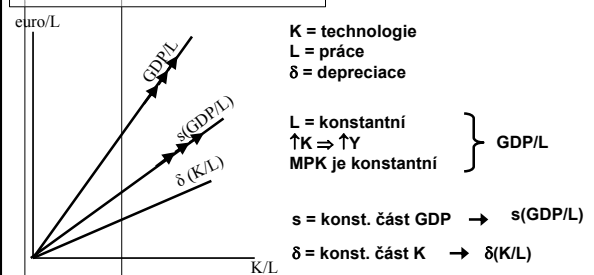
Shrnutí empirických dat

	Špan., Portug.	Irsko	Řecko
investice/GDP	↑	↑	—
FDI	↑	↑	↑
BÚ PB	negativní	negativní	negativní
kapitálové trhy	↑	—	↓

Integrace může pomoci k vhodnému investičnímu prostředí, ale není dostačující podmínkou k jeho vytvoření.

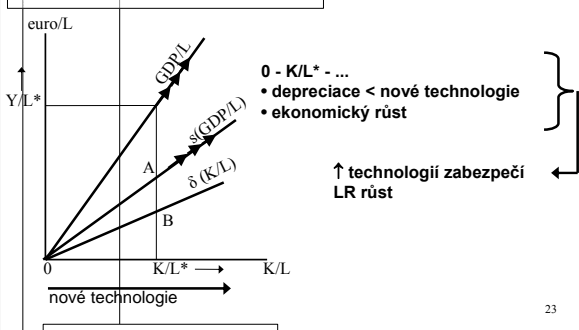
21

Solow diagram – předpoklady v dlouhém období

22

Solow diagram – analýza LR růstu

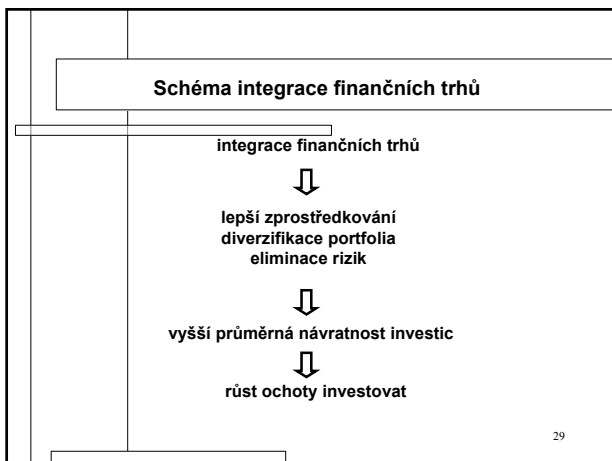
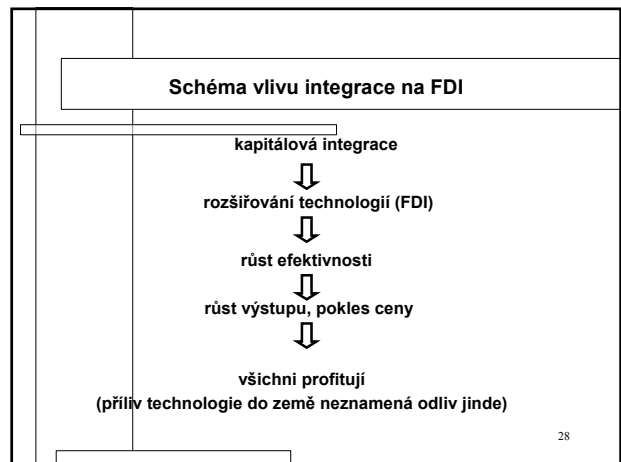
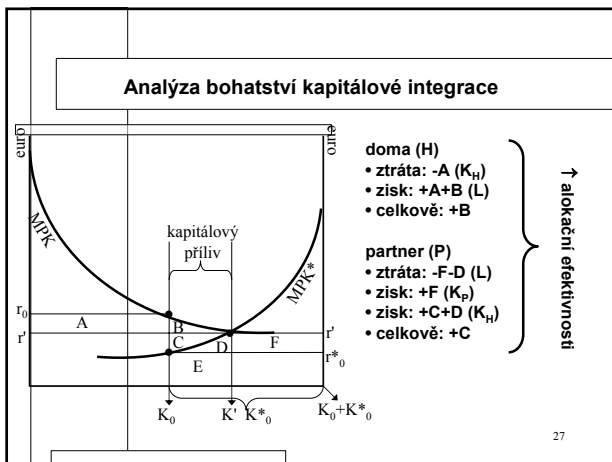
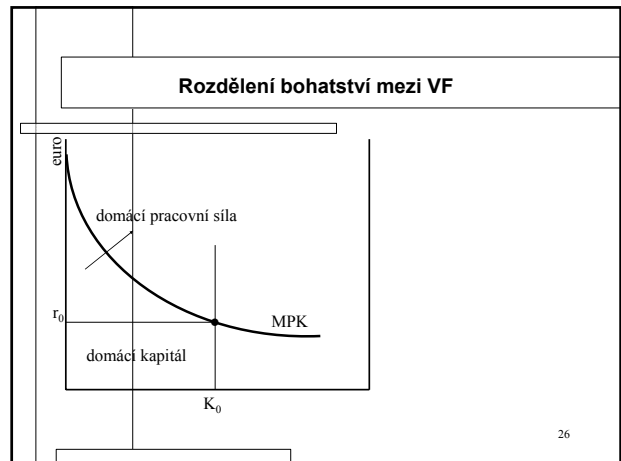
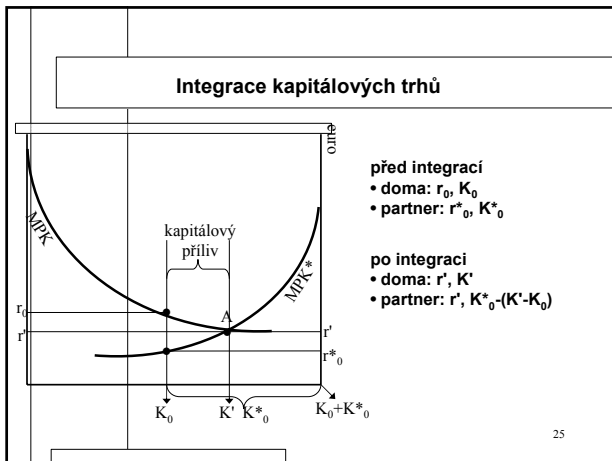

23

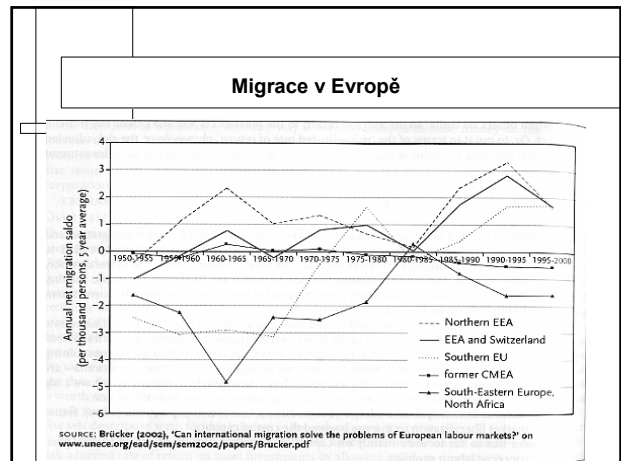
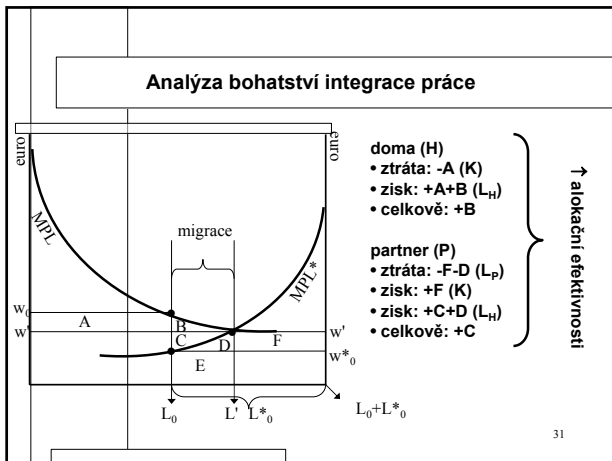
Integrace kapitálových trhů

- základy v Římské smlouvě \Rightarrow mnoho výjimek (snaha vlád zamezit přesunům kapitálu)
- reálně dosaženo až po aplikaci Jednotného evropského aktu
- ekonomická opodstatněnost $\Rightarrow \uparrow$ kapitálové mobility = \uparrow alokační efektivity

24

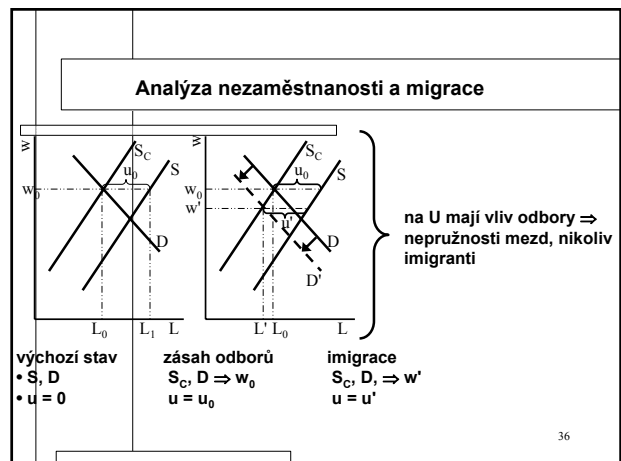
- ### Integrace pracovního trhu
- základy v Římské smlouvě ⇒ mnoho přechodných období
 - ekonomická opodstatněnost ⇒ ↑mobility práce = ↑alokační efektivnosti
 - politická opodstatněnost ⇒ promíchání národů = potlačení nacionalismu, pozvednutí evropanství
- 30

- ### Migrace v Evropě
- 40., 50., 60 léta
 - ekonomický růst, plná zaměstnanost
 - imigrace: Švédsko, Švýcarsko, EEC6 bez Itálie
 - emigrace: Itálie, Portugalsko, Turecko
 - 70. léta
 - slumflace, nárůst nezaměstnanosti
 - omezení migrace
 - 80. léta
 - obnovení ekonomického růstu
 - imigrace: EEC
 - emigrace: africké státy
- migrace souvisí více s ekonomickými výsledky než s evropskou integrací*
- 33

- ### Imigranti - substituty a komplementy L_H
- substituty
 - např.: nekvalifikovaní imigranti k domácím nekvalifikovaným pracovníkům
 - komplementy
 - např.: domácí vedoucí výroby k nekvalifikovaným imigrantům
- 34

- ### Migrace a trh práce
- imigranti tvoří substituty k domácí L
 - vysoké mzdy domácích pracovníků v odvětví \Rightarrow příliv imigrantů \Rightarrow \downarrow mezd v odvětví \Rightarrow expanze odvětví \Rightarrow $\uparrow D_L$ komplementárních pracovníků
 - imigranti tvoří komplementy k domácí L
 - nedostatek pracovníků v odvětví \Rightarrow příliv imigrantů \Rightarrow expanze odvětví \Rightarrow $\uparrow D_L$ po všech pracovnících
- 35

Migrace a empirická data

- $\uparrow S_L$ o 1% díky migraci $\Rightarrow \uparrow \downarrow w$ o 0,3% - 1%
- imigranti $\Rightarrow \downarrow L_H$ (substituty)
imigranti $\Rightarrow \uparrow L_H$ (komplementy)
- migranti nemají vliv na L_H

37